

Okupacja Niemiec i Austrii. Powstanie dwóch państw niemieckich

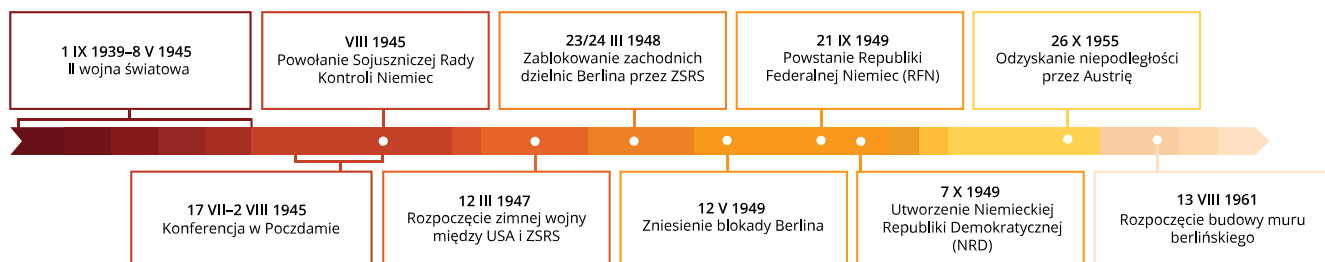
- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Prezentacja multimedialna](#)
- [Film + Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Uchwała konferencji poczdamskiej w sprawie Niemiec, 2 VIII 1945 r.*, [w:] *Teheran – Jałta – Poczdam. Dokumenty konferencji szefów rządów trzech wielkich mocarstw*, Warszawa 1970, s. 463–470.
- Źródło: *Uchwała konferencji poczdamskiej w sprawie Austrii, 2 VIII 1945 r.*, [w:] *Teheran – Jałta – Poczdam. Dokumenty konferencji szefów rządów trzech wielkich mocarstw*, Warszawa 1970, s. 474.
- Źródło: *Fragment konferencji prasowej Waltera Ulbrichta, 15 VI 1961 r.* Cytat za: Joachim Trenkner, *Jak zbudowano mur*, [w:] „Tygodnik Powszechny” z 16.08.2011 r., <https://www.tygodnikpowszechny.pl/jak-zbudowano-mur-139827> [dostęp: 13.03.2021 r.].
- Źródło: *Fragment przemówienia amerykańskiego sekretarza stanu, Jamesa F. Byrnesa w Stuttgarcie, 6 IX 1946 r.*, [w:] *Wiek XX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1998, s. 304–307.
- Źródło: *Fragmenty ustawy zasadniczej Niemieckiej Republiki Federalnej, 23 V 1949 r.*, [w:] *Wiek XX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów*, oprac. S.B. Lenard, M. Sobańska-Bondaruk, Warszawa 1998, s. 320–322.
- Źródło: *Fragmenty ustawy zasadniczej Niemieckiej Republiki Demokratycznej, 7 X 1949 r.*, [w:] *Wiek XX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów*, oprac. S.B. Lenard, M. Sobańska-Bondaruk, Warszawa 1998, s. 322–324.
- Źródło: *Blokada Berlina Zachodniego (1948–1949) w relacji ośmiolatki, Mercedes Wild.* Cytat za: <https://www.boeser-wolf.schule.de/engagement/pl/most-powietrzny-dla-berlina/mercedes-pisze-do-czekoladowego-pilota> [dostęp: 11 marca 2021 r.].
- Źródło: *Fragmenty listów niemieckiego inżyniera, który w 1960 r. nielegalnie przedostał się do Berlina Zachodniego, pisanych do rodziców mieszkających w Turynii (NRD).* Cytat za: Joachim Trenkner, *Jak zbudowano mur*, [w:] „Tygodnik Powszechny” z 16.08.2011 r., <https://www.tygodnikpowszechny.pl/jak-zbudowano-mur-139827> [dostęp: 12.03.2021 r.].
- Źródło: *Fragment przemówienia prezydenta USA Johna F. Kennedy’ego wygłoszonego w Berlinie, 23 VI 1963 r.*, [w:] *Wielkie mowy historii*, t. 4, *Od Kennedy’ego do Ratzingera*, oprac. T. Zawadzki, Warszawa 2006, s. 38–39.

W lipcu 1945 r. w Poczdamie przedstawiciele Wielkiej Trójki potwierdzili istniejący podział byłej III Rzeszy na cztery strefy okupacyjne (amerykańską, brytyjską, francuską i sowiecką). Podkreślono, że jest to rozwiązanie tymczasowe, obowiązujące do momentu podpisania traktatu pokojowego. Był to ostatni – nie licząc paryskich traktatów z sojusznikami III Rzeszy – akord Wielkiej Koalicji. Po pokonaniu wspólnego wroga coraz wyraźniej zaczęły się ujawniać rozbieżności interesów pomiędzy Związkiem Sowieckim a Zachodem. Stalin nie zamierzał wycofywać swoich wojsk z sowieckiej strefy okupacyjnej w Niemczech. Starał się możliwie jak najdłużej przeciągnąć okupację – oficjalnie nazywaną wyzwoleniem.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

- Przedstawisz, jak wyglądała okupacja Niemiec i Austrii.
- Wyjaśnisz, czym była blokada Berlina.
- Scharakteryzujesz proces powstawania dwóch państw niemieckich.

Okupacja Niemiec przez aliantów

Trizonia. Wskaż teren znajdujący się pod kontrolą Francji, który nie wszedł w skład Trizonii.

Źródło: Contentplus.sp. z o.o., Krystian Chariza i zespół, licencja: CC BY-SA 3.0.

Symbolem rozliczenia z hitlerowskimi zbrodniami wojennymi, a zarazem próbą podtrzymania wrażenia, że alianci nadal ze sobą współpracują, stał się proces sądowy przeprowadzony przed Międzynarodowym Trybunałem Wojskowym w Norymberdze przeciw 22 przywódcom hitlerowskich Niemiec, rozpoczęty w listopadzie 1945 roku. Po roku dwunastu z nich skazano na karę śmierci, siedmiu na karę więzienia, a trzech uniewinniono. Do 1949 r. odbyły się kolejne procesy zbrodniarzy wojennych. Proces norymberski wprowadził do prawa międzynarodowego trzy kategorie zbrodni wojennych:

- zbrodnie przeciwko pokojowi, polegające na przygotowaniu i prowadzeniu wojny napastniczej gwałcącej traktaty międzynarodowe;
- zbrodnie przeciwko prawom i zwyczajom wojennym, polegające na niehumanitarnym traktowaniu jeńców, zakładników i ludności cywilnej krajów okupowanych, rabowaniu mienia prywatnego i publicznego, deportacjach, niszczeniu ludzkich siedzib, nieusprawiedliwionemu przez prowadzone działania wojenne;
- zbrodnie przeciwko ludzkości, polegające na masowych morderstwach i prześladowaniu ludności ze względów narodowych, religijnych i rasowych.

Sala rozpraw podczas procesu norymberskiego. Zwróć uwagę na obecność kamer – cały przebieg procesu był filmowany.

Źródło: Bundesarchiv, Bild 183-H27798, Wikimedia Commons, licencja: CC BY-SA 3.0.

Kryzys berliński

Choć Berlin leżał w sowieckiej strefie okupacyjnej, to jako stolica Niemiec także był podzielony na obszary okupacyjne. I to właśnie tutaj doszło do wydarzeń, które uwidoczniły, jak bardzo rozeszły się drogi wcześniejszych koalicjantów.

W pierwszej połowie 1948 r. w Londynie zorganizowano konferencję, podczas której przedstawiciele Wielkiej Brytanii, Francji, Belgii, Holandii oraz Luksemburga dyskutowali nad przyszłością Niemiec. Państwa zachodnie zgadzały się, że należy pomóc Niemcom w odbudowie i odrodzeniu demokratycznych rządów, czemu miało służyć m.in. objęcie ich [planem Marshalla](#). Te postanowienia nie spotkały się z pozytywną reakcją Związku Sowieckiego, który twierdził, że nie były one z nim konsultowane. W ramach protestu przedstawiciel ZSRS w marcu 1948 r. opuścił Sojuszniczą Radę Kontroli Niemiec. Gdy zaś państwa zachodnie zaczęły wdrażać plan Marshalla, doszło już do otwartego konfliktu między Zachodem a Związkiem Sowieckim. Bezpośrednią jego przyczyną była reforma walutowa (wprowadzono nową markę), którą alianci przeprowadzili w swoich strefach okupacyjnych bez uzgodnienia z ZSRS. W czerwcu 1948 r. ZSRS zablokował zachodnie dzielnice Berlina, po czym zakazał ruchu osób i przewozu towarów między okupowaną przez siebie wschodnią częścią miasta a częściami zajętymi przez pozostałych aliantów. Tym samym odciął dostawy żywności, opału i energii elektrycznej do zachodnich dzielnic. Alianci zorganizowali wówczas most powietrzny i przez niemal 11 miesięcy dostarczali zaopatrzenie drogą lotniczą.

Brytyjski sektor Berlina.

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Samolot nad Berlinem ze wsparciem dla mieszkańców, między czerwcem 1948 r. a majem 1949. W ciągu niemal rocznej blokady przeprowadzono prawie 200 tys. lotów.

Na czym stoją dzieci? O czym to świadczy? Jak myślisz, dlaczego tak bardzo cieszy je widok samolotu alianatów?

Źródło: Contentplus.pl, Stentor, licencja: CC BY-SA 3.0.

Powstanie dwóch państw niemieckich

Stalin nie ośmielił się zaatakować samolotów alianckich i tym sposobem aż do maja 1949 r., kiedy Rosjanie znieśli blokadę, transportowano pomoc dla Berlina. Konflikt między ZSRS a państwami zachodnimi trwał i w 1949 r. przybrał nową formę, wówczas bowiem dokonał się ostateczny podział Niemiec na dwa istniejące już de facto państwa.

Jeszcze w trakcie blokady Berlina prowadzono zaawansowane przygotowania do utworzenia odrębnej republiki Niemiec Zachodnich. Ostatecznie Trizonia przekształciła się w Republikę Federalną Niemiec (RFN) ze stolicą – tymczasową, jak zaznaczano – w Bonn. Przyjęta ustawa zasadnicza zaś głosiła, że władzę w tym państwie federacyjnym sprawować będzie rząd z kanclerzem na czele.

W przeprowadzonych w sierpniu demokratycznych wyborach do parlamentu (Bundestagu) wygrała Unia Chrześcijańsko-Demokratyczna (CDU). Kanclerzem nowego państwa został Konrad Adenauer. Jednak Republika Federalna Niemiec pozostawała początkowo zależna od decyzji krajów zachodnich i przyjętego przez nie Statutu Okupacyjnego. Pozwalał on przedstawicielom tzw. Wysokiej Komisji Sojuszniczej na kontrolowanie ważnych sfer życia, np. ustawodawstwa czy polityki zagranicznej.

W tym czasie w sowieckiej strefie skonfiskowano własność prywatną i rozparcelowano majątki ziemskie, władzę zaś przejęła zależna od ZSRS Socjalistyczna Partia Jedności Niemiec (SED). W październiku 1949 r., a więc krótko po powstaniu RFN, z sowieckiej strefy okupacyjnej utworzono Niemiecką Republikę Demokratyczną (NRD). Jej prezydentem został Wilhelm Pieck, a premierem Otto Grotewohl. Stolicą Niemiec Wschodnich był Berlin, ale nie cały – Berlin Zachodni pozostał wydzieloną strefą pod administracją aliantów.

Flaga RFN.

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Republika Federalna Niemiec

- 8 maja 1949 r. – projekt konstytucji został zaakceptowany przez komendantów zachodnich stref okupacyjnych
- 23 maja 1949 r. – ogłoszenie ustawy zasadniczej i proklamowanie Republiki Federalnej Niemiec
- 14 sierpnia 1949 r. – pierwsze wolne wybory do Bundestagu; pierwszym prezydentem został Theodor Heuss, kanclerzem – Konrad Adenauer
- stolicą RFN zostało Bonn

Niemiecka Republika Demokratyczna

- stworzenie projektu konstytucji
- 7 października 1949 r. – powstanie Niemieckiej Republiki Demokratycznej (prezydent: Wilhelm Pieck, premier: Otto Grotewohl)
- stolicą NRD został Berlin Wschodni

Pierwsi przywódcy NRD: prezydent Wilhelm Pieck i premier Otto Grotewohl, rok 1949.

Źródło: Bundesarchiv, Bild 183-19000-3301 / Zühlendorf, Wikimedia Commons, licencja: CC BY-SA 3.0.

Początkowo bez większych przeszkód można było przemieszczać się między strefami, następnie w sierpniu 1961 r. komunistyczne władze NRD, przy wsparciu Sowietów, rozpoczęły budowę muru rozdzielającego Berlin. Podział Niemiec na dwa oddzielne państwa można uznać za najbardziej symboliczny i jednocześnie drastyczny podział na dwie strefy wpływów, na dwa obozy: zachodni (kapitalistyczny i demokratyczny, z dominującą

pozycją parlamentu) oraz wschodni (socjalistyczny, kontrolowany przez ZSRS, gdzie monopol ma partia komunistyczna, funkcjonuje gospodarka centralnie sterowana, a swobody obywatelskie nie są przestrzegane). Arbitralnie podzielono jednak naród, społeczności, a często nawet rodziny. To także wyrazisty znak [zimnej wojny](#) i konfrontacji politycznej dawnych antyfaszystowskich sojuszników.

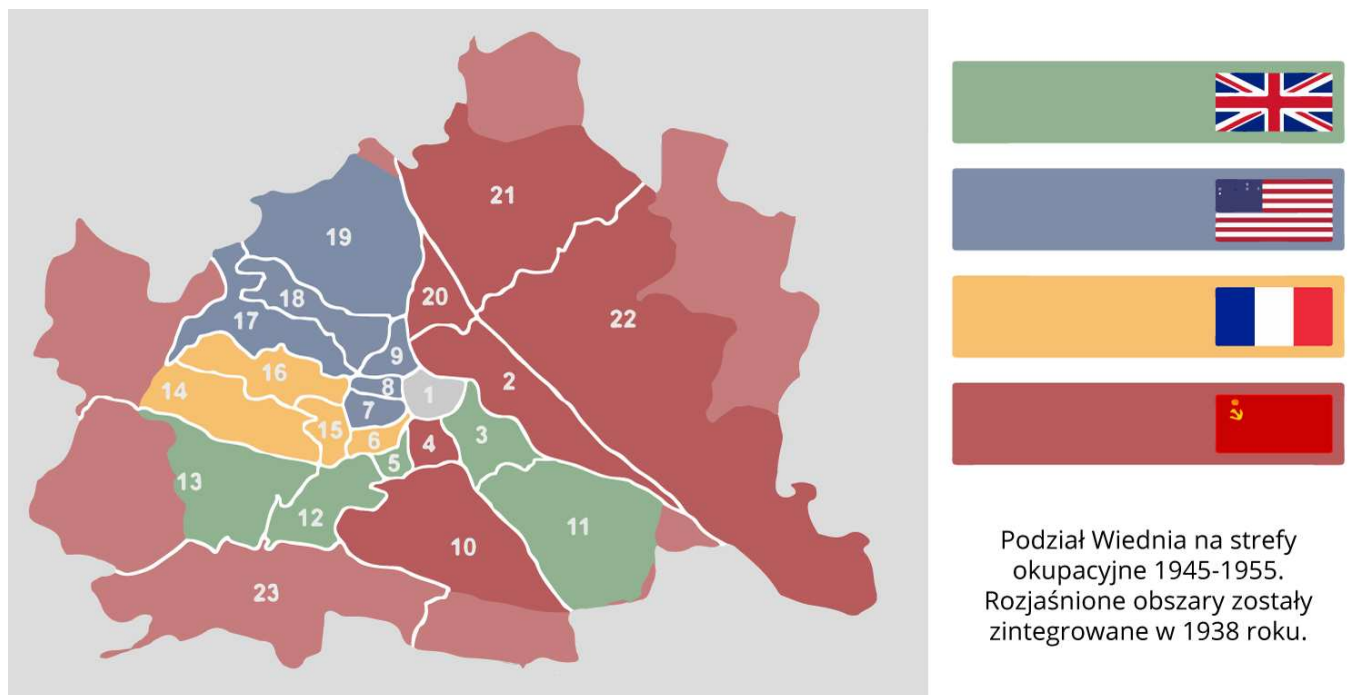

Budowa muru berlińskiego, sierpień 1961. Do kiedy przetrwał mur? Czego symbolem stał się jego upadek?

Źródło: Bundesarchiv, Bild 173-1321 / Helmut J. Wolf, Wikimedia Commons, licencja: CC BY-SA 3.0.

Okupacja Austrii

Austria również została po wojnie podzielona na cztery strefy okupacyjne. Uznano ją jednak za ofiarę III Rzeszy, mimo dużego wsparcia, jakiego społeczeństwo austriackie udzieliło rządowi hitlerowskiemu. Już w 1945 r. powołano ogólnokrajowe władze Austrii. W 1955 r. mocarstwa okupacyjne zdecydowały, że wszystkie obce wojska opuszczą Austrię. Odzyskawszy w ten sposób suwerenność, Austria proklamowała [wieczystą neutralność](#).

Podział Wiednia na cztery strefy okupacyjne w latach 1945–1955.

W jaki sposób taki podział miasta wpływał na możliwość przemieszczania się ludności między strefami?

Źródło: Christoph Lingg, Wikimedia Commons, licencja: CC BY-SA 2.0.

Słownik

demilitaryzacja

(z łac. *de* – od, *z* + *militaris* – żołnierski, wojenny) rozbrajanie; likwidacja sił zbrojnych lub usuwanie z danego terytorium sprzętów i budynków wojskowych

denazyfikacja

(z łac. *de* – od, *z* + niem. *Nazi(smus)* – nazizm + *facere* – czynić) proces likwidacji nazizmu; w jego trakcie m.in. usunięto z prawa niemieckiego nazistowskie regulacje, rozwiązano organizacje hitlerowskie i rozliczano ich działaczy

demonopolizacja

(z łac. *de* – od, *z* + gr. *monopolion* – monopol (*monos* – jedyny + *polein* – sprzedawać) likwidacja monopolu w gospodarce, polegająca głównie na podziale dużych koncernów na mniejsze firmy produkcyjne i ułatwianiu działalności nowym firmom

demokratyzacja

(z gr. *demokratia* – władza ludu) proces wprowadzania demokracji do życia politycznego, utrwalania swobód i procedur demokratycznych; w Niemczech demokratyzacja odbywała się poprzez działania na rzecz niefaszystowskich ugrupowań politycznych, wolnej prasy i organizacji pozarządowych, a także dzięki wspieraniu rozwoju sceny politycznej i życia społecznego

federacja

(z łac. *foederatio* – sprzymierzenie, *foedus* – umowa, związek) kraj, który powstał przez połączenie kilku państw zachowujących autonomię w prawie wszystkich dziedzinach

Sojusznicza Rada Kontroli Niemiec

działający w Berlinie w latach 1945–1948 najwyższy organ międzynarodowy, który składał się z głównodowodzących poszczególnych wojsk stacjonujących w Niemczech w czterech strefach okupacyjnych (przedstawiciele Związku Sowieckiego, Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii i Francji); członkowie Rady koordynowali współpracę militarną, ale także polityczną, nadzorowali m.in. procesy denazyfikacji i demilitaryzacji Niemiec; Rada zaprzestała działalności w marcu 1948 r. na skutek narastających konfliktów i rozbieżności między ZSRS a mocarstwami zachodnimi

Bizonia

(z ang. *bizone* – podwójna strefa) określenie powstałej w styczniu 1947 r. połączonej amerykańskiej i brytyjskiej strefy okupacyjnej na terenie Niemiec; w kwietniu 1949 r., po przyłączeniu strefy francuskiej, zmieniła się w Trizonię

Trizonia

(z ang. *trizone* – potrójna strefa) określenie strefy okupacyjnej w Niemczech powstałej 8 kwietnia 1949 r. w wyniku przyłączenia strefy francuskiej do zjednoczonych wcześniej w Bizonii stref amerykańskiej i brytyjskiej

plan Marshalla

plan Stanów Zjednoczonych mający służyć odbudowie gospodarek krajów Europy Zachodniej po II wojnie światowej, obejmujący pomoc w postaci surowców mineralnych, produktów żywnościowych, kredytów i dóbr inwestycyjnych. Nazwa tej inicjatywy pochodzi od nazwiska sekretarza stanu Stanów Zjednoczonych gen. George'a Marshalla, który przemawiając 5 czerwca 1947 r. na Uniwersytecie Harvarda, przedstawił deklarację pomocy gospodarczej dla krajów Europy, określił jej charakter i warunki otrzymania. Plan odbudowy został opracowany na spotkaniu państw europejskich latem 1947 r.

zimna wojna

umowna nazwa (trwającego w latach 1947–1991) stanu napięcia oraz rywalizacji ideologicznej, politycznej i militarnej pomiędzy blokiem wschodnim, czyli ZSRS i jego państwami satelickimi, a blokiem zachodnim, czyli państwami niekomunistycznymi skupionymi od 1949 r. w NATO

państwo neutralne

państwo, które zadeklarowało, że nie uczestniczy w danym konflikcie zbrojnym i nie wspiera żadnej z jego stron; w przypadku państwa wiecześnie neutralnego (jak np. Austria) neutralność i nieangażowanie się w żadne konflikty zbrojne prowadzone przez inne kraje są stanem trwałym

Słowa kluczowe

strefy okupacyjne, Sojusznicza Rada Kontroli Niemiec, blokada Berlina, Bizonia, Trizonia, Republika Federalna Niemiec, Niemiecka Republika Demokratyczna, świat po II wojnie światowej, zimna wojna

Bibliografia

P. Johnson, *Historia świata od roku 1917 do lat 90-tych*, Warszawa 1992.

J. Krasuski, *Europa Zachodnia po II wojnie światowej. Dzieje polityczne*, Poznań 1990.

W. Laqueur, *Historia Europy 1945–1992*, tłum. R. Zawadzki, Londyn 1993.

Najnowsza historia świata, t. 1, 1945–1963, pod red. A. Patka, J. Rydla, J.J. Węca, Kraków 2000.

Prezentacja multimedialna

Polecenie 1

Zapoznaj się z prezentacją, a następnie wykonaj polecenia.

Kliknij, aby uruchomić w trybie pełnoekranowym.

Polecenie 2

Wymień, co składało się na przyjętą podczas konferencji poczdamskiej „zasadę 4D”, która miała być realizowana w okupowanych Niemczech.

Twoja odpowiedź

Polecenie 3

Opisz najważniejsze założenia, które legły u podstaw ustaw zasadniczych obowiązujących w Republice Federalnej Niemiec oraz Niemieckiej Republice Demokratycznej. Jakiego typu państwami były RFN i NRD?

Twoja odpowiedź

Polecenie 4

Oceń, ile racji jest w stwierdzeniu Johna Fitzgeralda Kennedy'ego: „Mur jest najbardziej oczywistym, jaskrawym dowodem niepowodzeń systemu komunistycznego” zawartym w jego przemówieniu z roku 1963 w Berlinie. Uzasadnij swoją opinię.

Twoja odpowiedź

Film + Sprawdź się

Polecenie 1

Zapoznaj się z filmem, a następnie wykonaj polecenia.

Film dostępny pod adresem </preview/resource/RVFjxy7r1JWk1>

Film nawiązujący do okupacji Niemiec i kryzysu berlińskiego. Okupacji Austrii.

Polecenie 2

Wyjaśnij, czym była Sojusznicza Rada Kontroli Niemiec i jakie miała znaczenie w dziejach tego państwa.

Tvoja odpowiedź

Polecenie 3

Przedstaw uwarunkowania podziału Niemiec w 1946 r. oraz pod koniec lat 40 dwudziestego wieku.

Twoja odpowiedź

Polecenie 4

Przedstaw pretekst, pod którym sowieckie władze okupacyjne ogłosiły w 1948 r. zamknięcie drogowych, kolejowych i rzecznych połączeń między zachodnimi strefami okupacyjnymi a Berlinem Zachodnim, co rozpoczęło blokadę miasta.

Twoja odpowiedź

Przeanalizuj tekst źródłowy, a następnie posługując się wiedzą pozaźródłową, wyjaśnij, kim był Walter Ulbricht i o czym świadczyła treść jego odpowiedzi.

“**Fragment konferencji prasowej Waltera Ulbrichta, 15 VI 1961 r.**

Annemarie Doherr („Frankfurter Rundschau”): Utworzenie Wolnego Miasta [z Berlina Zachodniego] ma oznaczać, że przy Bramie Brandenburskiej powstanie granica państwowa?

Walter Ulbricht: Rozumiem pani pytanie tak, że w Niemczech Zachodnich są ludzie, którzy chcieliby, żebyśmy zmobilizowali robotników budowlanych ze stolicy NRD, aby postawili tam mur, czy tak? Nic mi o tym nie wiadomo, by istniały takie zamiary. Nikt nie ma zamiaru budować jakiegoś muru.

Źródło: *Fragment konferencji prasowej Waltera Ulbrichta, 15 VI 1961 r.* Cytat za: Joachim Trenkner, *Jak zbudowano mur*, [w:] „Tygodnik Powszechny” z 16.08.2011 r., <https://www.tygodnikpowszechny.pl/jak-zbudowano-mur-139827> [dostęp: 13.03.2021 r.].

Twoja odpowiedź

Ćwiczenie 2

Uporządkuj wydarzenia w kolejności chronologicznej, od najwcześniejszego do najpóźniejszego.

początek budowy muru berlińskiego

utworzenie RFN

blokada Berlina Zachodniego i uruchomienie mostu powietrznego

decyzja o wycofaniu sił okupacyjnych wszystkich mocarstw z Austrii

utworzenie NRD

obrazy międzynarodowej konferencji w Poczdamie

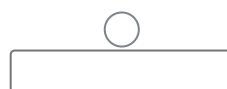
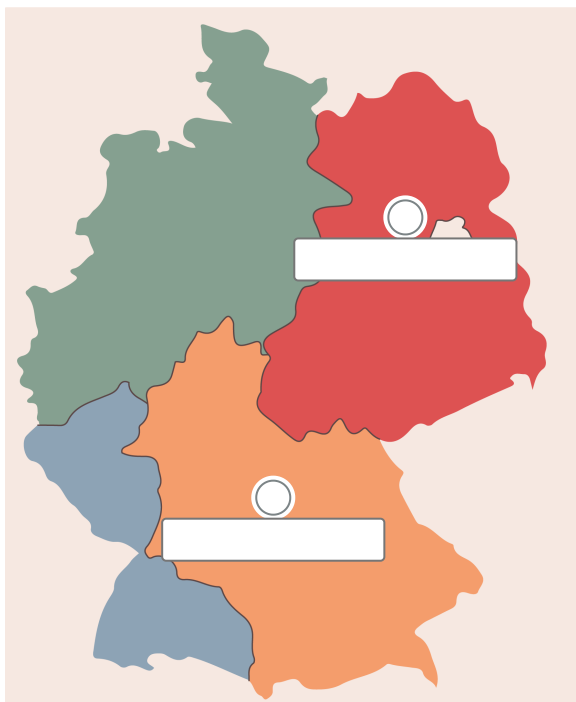
początek procesu norymberskiego przeciwko przywódcom III Rzeszy

Ćwiczenie 3

Dopasuj nazwy koalicjantów do okupowanych przez nie obszarów zaznaczonych na mapie.

ZSRS

Francja

Wielka Brytania

Stany Zjednoczone

Okupacja aliancka Niemiec i Berlina.

Źródło: Contentplus.sp. z o.o. na podstawie xyboi, based on work Nordelch, SebastianWilken and morwen, Wikimedia Commons, licencja: CC BY-SA 3.0.

Dla nauczyciela

Autor: Stanisław Mrozowicz

Przedmiot: Historia

Temat: Okupacja Niemiec i Austrii. Powstanie dwóch państw niemieckich

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Zakres podstawowy

II. Świat po II wojnie światowej. Początek zimnej wojny. Uczeń:

5) charakteryzuje powojenny problem niemiecki;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- wyjaśnia, w jaki sposób alianci dokonali podziału terytorium Niemiec oraz Austrii;
- tłumaczy, czym były procesy wprowadzane w powojennych Niemczech (zasada 4D);
- wyjaśnia, czym był kryzys berliński na przełomie lat 1948 i 1949 i w jaki sposób państwa zachodnie przełamały sowiecką blokadę Berlina;
- opisuje proces łączenia niemieckich stref okupacyjnych i powstania dwóch państw niemieckich.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem ćwiczeń interaktywnych;

- analiza materiału źródłowego (porównawcza);
- dyskusja.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda;
- telefony z dostępem do internetu.

Przebieg lekcji

Faza wstępna:

1. Nauczyciel poleca jednemu uczniowi lub uczennicy przeczytanie wyświetlonego tematu zajęć. Omawia planowany przebieg lekcji.
2. Prowadzący poleca uczniom przygotować w parach pytania związane z powstaniem dwóch państw niemieckich. Czego uczniowie chcą się dowiedzieć? Co ich interesuje w związku z tematem lekcji? Pytania te będą stanowić wiążące dla uczniów kryteria sukcesu.

Faza realizacyjna:

1. Uczniowie indywidualnie zapoznają się z treścią sekcji „Przeczytaj” i zapisują w zeszyte minimum pięć pytań otwartych do tekstu dotyczącego powojennej okupacji Niemiec i Austrii oraz powstania dwóch państw niemieckich. Uczniowie spacerują po klasie i na umówiony dźwięk znajdują kogoś do pary, następnie zadają pytania sformułowane podczas czytania tekstu i na nie odpowiadają.
2. **Praca z pierwszym multimedium („Prezentacja multimedialna”).** Uczniowie zapoznają się z treścią prezentacji, zapisują problemy i pytania z nią związane. Prowadzą dyskusję, która pozwala lepiej zrozumieć poruszone zagadnienie. Następnie w parach przygotowują odpowiedzi do polecenia 3: „Opisz najważniejsze założenia, które legły u podstaw ustaw zasadniczych obowiązujących w Republice Federalnej Niemiec oraz Niemieckiej Republice Demokratycznej. Jakiego typu państwami były RFN i NRD?”. Po ustalonym wcześniej czasie przedstawiciele wskazanych par przedstawiają swoje propozycje odpowiedzi, pozostali uczniowie się do nich ustosunkowują.
3. **Praca z drugim multimedium („Film + Sprawdź się”).** Nauczyciel odtwarza nagranie i prosi, aby uczniowie się z nim zapoznali. Następnie uczniowie indywidualnie

wykonują polecenie 4: omawiają przyczyny tzw. kryzysu berlińskiego.

Faza podsumowująca:

1. Nauczyciel ponownie odczytuje temat lekcji „Okupacja Niemiec i Austrii. Powstanie dwóch państw niemieckich” i inicjuje krótką rozmowę na temat kryteriów sukcesu. Czego uczniowie się nauczyli? Na koniec poleca chętnemu uczniowi podsumowanie i – jeśli to potrzebne – uzupełnia informacje.

Praca domowa:

1. Wykonaj ćwiczenia nr 1, 2 i 3 z sekcji „Film + Sprawdź się”.

Materiały pomocnicze:

P. Johnson, *Historia świata od roku 1917 do lat 90-tych*, Warszawa 1992.

J. Krasuski, *Europa Zachodnia po II wojnie światowej. Dzieje polityczne*, Poznań 1990.

W. Laqueur, *Historia Europy 1945–1992*, tłum. R. Zawadzki, Londyn 1993.

Najnowsza historia świata, t. 1, 1945–1963, pod red. A. Patka, J. Rydla, J.J. Węca, Kraków 2000.

Wskazówki metodyczne:

Treści zawarte w prezentacji multimedialnej oraz film mogą zostać wykorzystane jako materiały przypominające w lekcji poświęconej zjednoczeniu Niemiec w 1990 roku.